

ŽILINSKÁ UNIVERZITA V ŽILINE
Univerzitná knižnica
UNIZA

Výročná správa o činnosti za rok 2021

10 Univerzitná knižnica

10.1 Všeobecné informácie

Univerzitná knižnica Žilinskej univerzity v Žiline (ďalej UK) je ústredným, koordinačným a poradenským pracoviskom Žilinskej univerzity. Hlavnou úlohou UK je spravovať univerzitný elektronický knižnično-informačný systém, získavať, odborne spracúvať, uchovávať, ochraňovať a sprístupňovať domáce a zahraničné, vedecké a odborné informačné dokumenty bez ohľadu na ich formu.

Výstupy procesov spracovania informácií a dokumentov poskytuje UK formou služieb:

- výpožičných,
- bibliograficko-informačných,
- rešeršných (obnovená služba),
- konzultačných a poradenských,
- vzdelávacích,
- služby v tichých boxoch,
- hand lab pre podporu kreativity a technickej činnosti,
- služby 3D tlačiarne,
- reprografických.

Činnosť knižnice zabezpečuje 19 zamestnancov v dvoch oddeleniach:

- oddelenie tvorby fondov a informačných zdrojov,
- oddelenie knižničných služieb a používateľskej podpory.

10.1.1 Adresa

Žilinská univerzita v Žiline
Univerzitná knižnica
Ul. vysokoškolákov 24
010 26 Žilina

10.1.2 Riaditeľka

PhDr. Alena Mičicová
Tel.: 0905 639 526, 041-513 14 50
e-mail: alena.micicova@ukzu.uniza.sk

10.1.3 Najdôležitejšie udalosti roku 2021

- Pripomenutie 60. výročia založenia knižnice
- Prestavba študovní a vytvorenie všeobecnej a technickej študovne
- Vznik konceptu „Knižnica v obývačke – obývačka v knižnici“
- Zavedenie redakčného systému Actavia ako podpora DOI
- Rozšírenie ponuky elektronických skript
- Znovuotvorenie Europe Direct centra pri UK a uzatvorenie rámcovej dohody na 5 ročné obdobie so Zastúpením Európskej komisie na Slovensku.

Čerpanie finančných prostriedkov v roku 2021

- Dotácie zo štátneho rozpočtu pridelené na základe rozhodnutia akademického senátu: 405 897 € (nákup literatúry, databáz, elektronických zdrojov, knižničný systém DaWinci, prevádzka knižnice, mzdové náklady)
- Príjmy z platených služieb 29 799,20 €
- Z toho grant Zastúpenia Európskej komisie na Slovensku 23 467 € a grant Ministerstva kultúry SR z Fondu na podporu umenia 2 500 € (spolu 25 967 €)

10.2 Základné odborné činnosti knižnice

10.2.1 Oddelenie tvorby fondov a informačných zdrojov

Oddelenie tvorby fondov a informačných zdrojov (OTFalZ) zabezpečuje centrálnu akvizíciu, evidenciu a spracovanie knižničných dokumentov UK, vrátane čiastkových knižníc (ČK) na katedrách a jednotlivých pracoviskách. Ďalej sa zaoberá činnosťami spojenými s evidenciou publikačnej činnosti, umeleckej činnosti a ohlasov, evidenciou záverečných prác.

Budovanie fondov

V roku 2021 bolo na nákup knižničných dokumentov do fondu UK vrátane čiastkových knižníc, vynaložených spolu 68 639,30 €.

Štruktúra čerpania finančných prostriedkov na nákup knižničných dokumentov podľa ich druhu je uvedená v tabuľke č. 1.

Tab. č. 1

Štruktúra čerpania finančných prostriedkov na nákup knižničných dokumentov			
Kategória	ČK v €	UK v €	Spolu
Knihy, e-knihy, skriptá, brožúry	16 361,36	27 073,52	43 434,88
Normy	883,83	208,89	1 092,72
Elektronické databázy	1 044,35	5 196	6 240,35

Periodiká	6 870,06	11 001,29	17 871,35
Spolu	25 159,60	43 479,70	68 639,30

Prírastok za rok 2021 je 2 591 knižničných dokumentov. Pre UK a ČK sú evidované 4 typy prírastkov. V roku 2021 boli nové prírastky zaevidované pod prírastkovými číslami 269136 - 269990, 179974/p – 181458/p, 003310/e – 003475/e, 51134/n – 51174/n.

V r. 2021 knižnica získala 44 titulov nových elektronických kníh E00262 – E00305, z toho UK 36 a ČK 8. UK sprístupňuje ako dlhodobú výpožičku 41 kníh Centru vedecko-technických informácií SR. Počet knižničných jednotiek podľa typu prírastku pre ČK a UK v roku 2021 je uvedený v tabuľke č. 2.

Tab. č. 2

Počet knižničných jednotiek podľa typu prírastku			
Druh dokumentu	ČK	UK	Spolu
Knihy, e-knihy	185	714	899
Skriptá a brožúry	312	1 173	1 485
Normy	39	2	41
El. a audiovizuálne dokumenty	1	165	166
Spolu	537	2 054	2 591

Počet knižničných jednotiek podľa spôsobu nadobudnutia pre ČK a UK v roku 2021 je uvedený v tabuľke č. 3.

Tab. č. 3

Počet knižničných jednotiek podľa spôsobu nadobudnutia			
Spôsob nadobudnutia	ČK	UK	Spolu
Kúpa	416	1 140	1 556
Dar	69	905	974
Výmena	0	3	3
Iné	52	6	58
Spolu	537	2 054	2 591

Periodiká

V roku 2021 UK vrátane čiastkových knižníc odoberala 181 titulov / 251 exemplárov periodík v tlačenej forme a 45 titulov periodík v elektronickej forme (online), z toho UK 27 titulov / 29 exemplárov a ČK 27 titulov / 32 exemplárov.

Podrobnejší prehľad titulov a exemplárov, tlačených a online, slovenských a zahraničných, pre UK a ČK je uvedený v tabuľke č. 4.

Tab. č. 4

Podrobnejší prehľad titulov a exemplárov, tlačených a online, slovenských a zahraničných, pre UK a ČK							
Periodiká	Tlačené	Online	Spolu	Periodiká	Tlačené	Online	Spolu
Počet titulov	181	14	195	Počet exemplárov	251	27	278
UK	118	8	126	UK	118	10	128
ČK	96	12	108	ČK	133	17	150
Z toho slovenské	98	8	106	Z toho slovenské	150	20	170
UK	71	6	77	UK	71	8	79
ČK	49	7	56	ČK	79	12	91
Z toho zahraničné	83	6	89	Z toho zahraničné	101	7	108
UK	47	2	49	UK	47	2	49
ČK	47	5	52	ČK	54	5	59

Zo 45 titulov online periodík je 14 titulov len v online verzii a 31 titulov zároveň v tlačenej aj online verzii.

Spôsob nadobudnutia periodík v roku 2021:

- kúpou – 154 titulov (78,95 %),
- darom – 29 titulov (14,9 %),
- výmenou – 12 titulov (6,15 %).

Evidovaných bolo 5 986 prírastkov periodík. Z uvedeného prírastku bolo pre UK evidovaných 3 081 čísel periodík, k nim bol tlačený aj čiarový kód. Z fondu periodík bolo z dôvodu obsahového zastarania v roku 2021 vyradených 2 014 čísel periodík za ČK.

Súčasťou fondu UK sú normy. UK zabezpečuje prístup k databáze slovenských technických noriem STN online, nákup tlačených noriem tým výrazne poklesol. Podľa Vestníka ÚNMS SR priebežne sleduje platnosť STN vo fonde a označuje v knižnično-informačnom systéme DaWinci zrušené normy.

Neoddeliteľnou súčasťou budovania fondu je aj priebežné vyradovanie morálne zastaraných, fyzicky poškodených či stratených knižničných dokumentov z fondu UK vrátane čiastkových knižníc.

Úbytok v roku 2021 je 2 061 knižničných dokumentov (okrem periodík). UK v roku 2021 vyradovovala neplatné normy a obsahovo zastarané knižničné dokumenty, úbytkové čísla U073970 – U076030. Štruktúra úbytkov za rok 2021 je uvedená v tabuľke č. 5.

Tab. č. 5

Štruktúra úbytkov za rok 2021			
Druh dokumentu	ČK	UK	Spolu
Knihy, e-knihy a viazané periodiká	99	1	100
Skriptá, brožúry	157	5	162
Normy	297	1 500	1 797
Elektronické a audioviz. dokumenty	2	0	2
Spolu	555	1 506	2 061

Stav fondu UK vrátane čiastkových knižníc k 31. 12. 2021 (podľa Výkazu o školskej a akademickej knižnici škôl MŠVVaŠ SR 10 – 01) je uvedený v tabuľke č. 6.

Tab. č. 6

Stav fondu UK vrátane čiastkových knižníc	
Druh dokumentu	Počet knižničných jednotiek
Knižničné jednotky spolu	209 840
v tom knihy a viazané periodiká	171 262
audiovizuálne a elektronické dokumenty	3 531
záverečné a kvalifikačné práce	2 482
normy	32 565
digitálne knihy z el. a audioviz. dokumentov	305
Počet titulov dochádzajúcich periodík	195
z toho zahraničné periodiká	89

Ročný prírastok knižničných jednotiek	2 591
v tom získané kúpou	1 556
darom	974
výmennou	3
inak	58
audiovizuálne a e-dokumenty	210
Úbytky knižničných jednotiek	2 061
Knižničné jednotky sprac. automatizovane	179 780
Knižničné jednotky vo voľnom výbere UK/Z	25 061

V nasledujúcej tabuľke č. 7 je uvedený prírastok knižničných dokumentov za rok 2021 a jeho percentuálne rozdelenie medzi ČK a UK.

Tab. č. 7

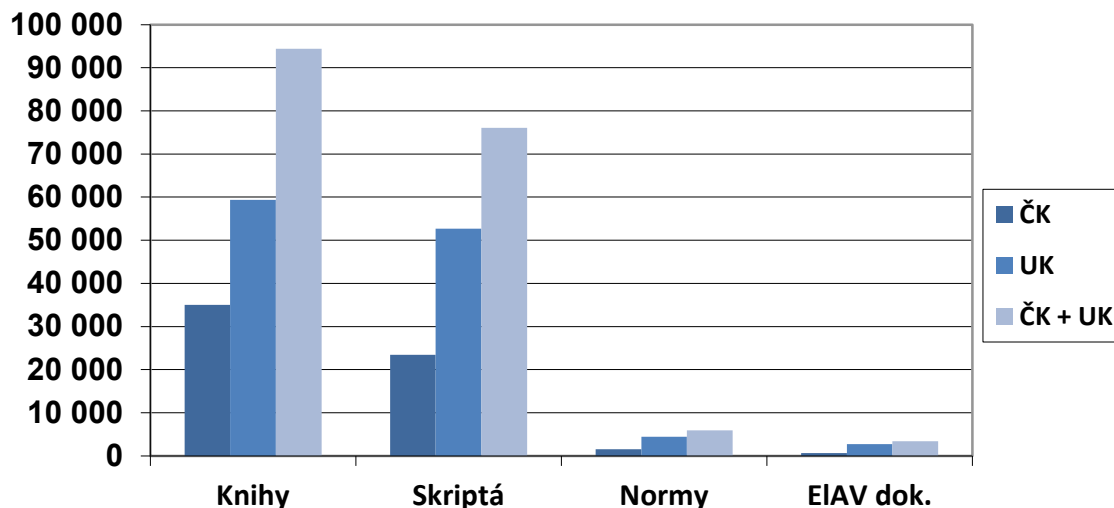
Prírastok knižničných dokumentov za rok 2021		
ČK	UK	Spolu
537	2 054	2 591
20,73 %	79,27 %	100 %

V tabuľke č. 8 je uvedený prehľad počtu knižničných dokumentov spracovávaných automatizovane pre ČK a UK (stav k 31. 12. 2021) a percentuálne rozdelenie fondu ČK a UK.

Tab. č. 8

Počet knižničných dokumentov spracovávaných automatizovane			
Druh dokumentu	ČK	UK	Spolu
Knihy, e-knihy, viazané periodiká	35 024	59 374	94 398
Skriptá, brožúry	23 409	52 664	76 073
Normy	1 529	4 400	5 929
Elektronické a audiovizuálne dokumenty	660	2 720	3 380
Spolu	60 622	119 158	179 780
Spolu v %	33,72 %	66,28 %	100 %

V grafe č. 1 je zobrazený prehľad počtu knižničných dokumentov spracovávaných automatizovane pre ČK a UK podľa typu dokumentu.

Graf č. 1 Automatizovane spracovávané dokumenty

Pokračovalo sa v metodologickej činnosti najmä smerom k čiastkovým knižniciam. V čiastkových knižniciach bol inštalovaný knižnično-informačný systém DaWinci, väčšinou pri výmene počítača alebo zmene pracovníka povereného vedením čiastkovej knižnice. Celkovo bolo v roku 2021 realizovaných 11 inštalácií DaWinci v čiastkových knižniciach s lokáciami: SIL, L, EN, UVP, F, SG1, C, T, VFBI, VFPI, ST (niektoré pracoviská majú viac lokačných značiek).

Bolo realizované 1 školenie k systému DaWinci a správe ČK v tomto systéme. Bolo to v súvislosti so zmenou pracovníka povereného vedením čiastkovej knižnice (lokácia: T).

V roku 2021 knižnica vyradzovala neplatné normy. Normy museli byť najprv označené v katalógu ako neplatné a následne hromadne vyradené pre UK aj všetky ČK spoločne. Celkovo bolo z tohto dôvodu vyradených 1 797 knižničných dokumentov (noriem).

Priebežne bola aktualizovaná databáza čiastkových knižníc (zmena zodpovedného pracovníka ČK, zmena názvu). V roku 2020 bola zrušená ČK CETRA a v roku 2021 zrušila svoju činnosť k máju ČK KUVZD. V databáze je v súčasnosti 126 záznamov čiastkových knižníc. Niektoré katedry a útvary majú viac lokačných značiek ČK. ČK aktívnych na fakultách, katedrách, ústavoch a pracoviskách UNIZA je 107.

Elektronické služby a rešeršná činnosť

- UK zabezpečovala prístup do elektronických informačných zdrojov, vlastných aj externých.
- Cez svoju webovú stránku knižnica sprístupňovala kolekciu technických odborných kníh CRCnetBASE zakúpenú z vlastných zdrojov.

- UK zakúpila prístup do platformy Statista pre celú UNIZA.
- UK sprístupňuje e-booky od viacerých vydavateľstiev, e-časopisy, normy, e-skriptá, e-databázy.
- V roku 2021 zamestnanci knižnice vypracovali 137 rešerší (z toho 125 platených).
- Zamestnanci oddelenia zaevidovali 8 777 elektronických referenčných služieb (bez e-formulárov).

Počet vyhľadávanií a prístupov do EIZ

Počet vyhľadávanií: 214 348

Počet zobrazených plnotextových dokumentov: 126 660

E-databázy

Tab. č. 9

Štatistika využívania e-databáz		
Databáza	Vyhľadávania	Stiahnutia
Knovel	262	1 782
IEEE xplore	5 811	47 952
Web of Science	116 445	X
ENGnetBASE	454	2 448
Statista	X	3 540
ACM Digital Library	981	946
Gale One File	440	328
ProQuest (bez ebookov)	1 101	1 431
Science Direct	13 582	60 496
Scopus	75 272	X
STN normy	X	589
IOP – časopisy	X	2 499
Spolu	214 348	122 011

E-booky

Tab. č. 10

Štatistika prístupov k e-bookom	
Vydavateľstvo	Počet stiahnutých dokumentov
Cambridge University Press	772
IOP Publishing	424
Encyclopedia of Information Science and Technology	19
eBrary – Proquest ebook central	676
Wiley	480
IGI Global	376

E-skriptá

UK sprístupňuje svoju webovú stránku aj zdigitalizované e-skriptá. V roku 2021 bolo sprístupňovaných celkom 19 titulov, ktoré boli zobrazené 1 902-krát.

Registrácia publikačnej činnosti a ohlasov zamestnancov UNIZA

Evidencia publikačnej činnosti bola v roku 2021 špecifická. Spôsobené to bolo stále pretrvávajúcim upravovaním starých záznamov, ktoré boli do CREPČ2 naimportované z CREPČ1.

V roku 2021 bolo pridaných 2 317 záznamov do databázy DaWinci (OPAC), do databázy CREPČ 2 bolo spracovaných 7 998 záznamov, z toho:

- 1 961 s rokom vykazovania 2021,
- 713 s rokom vykazovania 2020,
- 2 772 záznamov upravených po importe z CREPČ1,
- 2 201 ostatných záznamov (bez štátnej dotácie, záznamy zdrojových dokumentov a podobne).

UNIZA má celkovo s rokom vykazovania 2021 (záznamy zaevidované od 1. 2. 2021 do 31. 1. 2022) zapísaných 2 352 záznamov v CREPČ2 aj DaWinci.

Zaznamenal sa nárast v evidencii ohlasov:

- do databázy DaWinci sa zaevidovalo 5 430 ohlasov
- do CREPČ 2 sa zaevidovalo 2 391 ohlasov

Cez webový formulár bolo registrovaných 1 452 záznamov publikačnej činnosti a ohlasov bolo z e-formulárov zaevidovaných 2 910. Celkový objem databázy k 31. 12. 2021 bol 68 815 záznamov PČ a 54 931 ohlasov. Registrované dokumenty boli zaradené do archívu publikačnej činnosti.

Na požiadanie bolo vygenerovaných 82 výstupov publikačnej činnosti. Pre účely rozpočtu, hodnotenia, do výročnej správy a pod. boli vypracované tabuľkové výstupy celkovo 12-krát.

V máji a novembri boli vypracované zoznamy publikácií zaradených v kategóriách ADC/ADD (Current Content Connect) s priradením bibliometrie kvartil, ADM, ADN a AGJ (Patenty a úžitkové vzory).

Registrácia umeleckej činnosti zamestnancov UNIZA

Do registra CREUČ bolo v spolupráci s autorom vložených 6 záznamov vrátane sprievodnej dokumentácie.

Katalóg záverečných prác

Z Centrálného registra záverečných prác (CRZP) bolo do katalógu UK prevzatých 2 239 záznamov na revidovanie, editovanie a doplnenie metadát. Celkový počet záverečných prác v katalógu k 31. 12. 2021: 48 859.

Prideľovanie Digital Object Identifier (DOI)

UK ponúka centralizované registrovanie identifikátorov DOI. Služba zjednodušuje a unifikuje prideľovanie identifikátorov DOI pre publikácie vydané UNIZA. Službu prideľovania DOI môžu využiť všetky redakcie univerzitných časopisov prostredníctvom registrácie časopisu na webovej stránke UK.

Prideľovanie DOI je určené pre digitálne objekty vydané na UNIZA, s jednotným prefixom pre celú univerzitu. DOI sú registrované cez službu Crossref koordinátorom zo strany UK, prípadne cez redakčný systém Actavia. DOI sa v rámci tejto služby prideľuje pre jednotlivé čísla odborných a vedeckých časopisov, pre jednotlivé články, alebo pre kombináciu, kedy sa prideľuje unikátny DOI pre celé číslo časopisu, ale aj pre články v danom čísle. DOI je taktiež možné prideliť iným druhom dokumentov, ako sú zborníky, príspevky zborníkov, monografie, abstrakty a pod.

Po úspešnom predchádzajúcom roku, kedy sa služba prideľovania DOI spustila a registrovali sa DOI aj spätne pre staršie vydania článkov a príspevkov, sa v roku 2021 pokračovalo s registráciou DOI pre aktuálne čísla časopisov a zborníkov vydaných v roku 2021.

Tab. č. 11

Štatistika prideľovania DOI za rok 2021				
Názov	Typ dokumentu	Fakulta	Počet záznamov	Počet záznamov vytvorených v univerzitnom repozitári
AEROjournal	Vedecký časopis	FPEDAS	6	18
Krízový manažment	Vedecký časopis	FBI	18	18
Pošta, telekomunikácie a elektronický obchod	Vedecký časopis	FPEDAS	29	29
Transport and Communications	Vedecký časopis	FPEDAS	5	5
Práce a štúdie	Zborník	FPEDAS	90	90
Spolu			148	148

Antiplagiátorská kontrola - Služba Similarity Check

Zamestnanci a redakcie univerzitných časopisov, ktorým UK prideliuje DOI majú možnosť využiť službu overenia originality prác. UK na to využíva službu Similarity Check, ktorá funguje pod platformou iThenticate, ktorá predstavuje celosvetovo najväčší software na detekciu a kontrolu plagiátorstva v odbornom publikovaní. Služba Similarity Check umožňuje overovanie len tých dokumentov, ktoré už boli publikované a majú pridelené DOI 10.26552 (Univerzitné DOI) cez CrossRef alebo tie, ktoré redakcia plánuje odpublikovať.

Za rok 2021 bolo celkovo overených **450** dokumentov, ktorých priemerná percentuálna zhoda predstavovala **26 %**.

Redakčný systém Actavia

Rok 2021 bol podstatný aj pre pokrok v oblasti správy univerzitných časopisov. UNIZA úspešne zakúpila redakčný systém Actavia od spoločnosti Solen Software, ktorý zvláda celý proces od podania rukopisu až po zverejnenie a export do vedeckých databáz. Actavia je unikátna najmä možnosťami na správu webu priamo z redakcie, moderným a technologicky pokročilým rozhraním a sofistikovanými algoritmami pre importy a analýzu článkov.

V pilotnej fáze sa tento redakčný systém rozhodla využiť redakcia časopisu Komunikácie, krátko na to sa pridali redakcie časopisov Transport and communications, Pošta, telekomunikácie a elektronický obchod, Krízový manažment a AEROjournal. V roku 2021 sa podarilo spoločnosti Solen Software pripraviť systémy spolu s importom dát a pre redakcie knižnica zorganizovala školenie, kde ich zástupca spoločnosti zaškolil do využívania systému. UK taktiež plní úlohu koordinátora a správcu centrálného modulu Actavie.

10.2.2 Oddelenie knižničných služieb a používateľskej podpory

Oddelenie knižničných služieb a používateľskej podpory (OKSaPP) je oddelenie, kde návštevník získava prvotné informácie o poskytovaných službách. Tu získava požadované publikácie, dokumenty, časopisy, či reprografické výstupy. Dostupnosť služieb oddelenia, ústretovosť a kvalita sú rozhodujúce faktory pre dosiahnutie spokojnosti používateľov. Úlohou oddelenia je prijímať návrhy a podnety od návštevníkov, v rámci možností zdokonaľovať a rozširovať ponúkané služby, skvalitňovať prostredie k spokojnosti používateľa.

OKSaPP tvoria: požičovňa, copy centrum, študovňa 1 – Technická študovňa, študovňa 2 – Všeobecná študovňa, oddychové zóny a tiché boxy,

Pri poskytovaní služieb návštevníkom knižnice v roku 2021 boli dodržiavané bezpečnostné opatrení. Počas obdobia, keď nebola možná návšteva priestorov UK, boli služby poskytované cez tzv. „okienko“.

Elektronická komunikácia, telefonické konzultácie boli dominantným a často jediným komunikačným kanálom medzi pracovníkmi OKSaPP a používateľmi UK. Objednávkový systém návštev požičovne, ktorý sa osvedčil v uplynulom roku pokračoval – používatelia mali dohodnutý konkrétny termín a čas na vybavenie výpožičiek či vybavenie reprografických výstupov.

Všetky aktuálne informácie o chode knižnice boli priebežne dopĺňané na webovej stránke knižnice a na sociálnych sieťach.

Používatelia

V roku 2021 mala UK zaregistrovaných 1 072 používateľov v kategóriách: študenti – 913, zamestnanci – 52, verejnosť – 28, ZŤP – 2, MVS – 23 a služobní čitatelia – 54.

Návštevníci knižnice (fyzicky): 9 689

Z toho:

- Počet návštevníkov v požičovni: 7 815
- Počet návštevníkov študovni: 201
- Počet návštevníkov internetu v študovniach: 18
- Návštevníci reprografie: 929
- Návštevníci UFOni: 681
- Návštevníci zón: 61

Výpožičky

V procese výpožičiek sa v priebehu roka 2021 pokračovalo v tzv. karanténe výpožičiek. Každý vrátený dokument sa po prevzatí od používateľa dezinfikoval a na 48 hodín umiestnil do karanténneho priestoru. Po uplynutí tohto času sa tieto vrátené dokumenty premiestňovali do skladových priestorov knižničného fondu UK. a boli k dispozícii na ďalšie zapožičanie.

V roku 2021 sa zapožičalo 20 571 knižničných dokumentov. Počet dokumentov, ktoré boli požičané mimo knižnice bol 20 304 – výpožičky absenčné (realizované v požičovni + prolongácie). Možnosť prolongácie výpožičnej doby využili používatelia UK o 18,8 % viac, v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Táto služba bola využívaná formou emailov, alebo telefonických požiadaviek čitateľov.

Tab. č. 12

Štruktúra požičaných knižničných dokumentov	
Celkový počet požičaných knižničných dokumentov	20 571
Knihy, pomoc, prírastok v študovni (v tom 6 záverečné a kvalifikačné práce), 4 výpožičky na víkend	267
Normy – iné špeciálne dokumenty	0
Absenčné výpožičky – požičovňa	13 281
Prolongácia	7 023

Bibliobox

V roku 2021 využilo Bibliobox na vrátenie požičaných dokumentov z UK 293 používateľov. Celkový počet kníh vrátených do Biblioboxu bol 1 095 kusov. V porovnaní s rokom predchádzajúcim, počet vrátených titulov týmto spôsobom narástol takmer o 100 kusov. Možno konštatovať, že spôsob vrátenia požičaných dokumentov do Biblioboxu má naďalej svojich priaznivcov.

Medziknižničná výpožičná služba a Medzinárodná medziknižničná výpožičná služba (MVS a MMVS)

V roku 2021 oddelenie zaregistrovalo 98 objednávok MVS a 2 objednávky MMVS. V priebehu minulého roka bola UK požiadaná 23 spolupracujúcimi knižnicami o MVS. Oddelenie vybavilo 55 objednávok v rámci MVS z iných knižníc. Na základe dopytu používateľov UK odoslala 43 objednávok na spracovanie MVS iným knižniciam. Viac ako dve tretiny objednávok MVS pre UK boli pre zamestnancov UNIZA.

Tab. č. 13

Medziknižničná a Medzinárodná medziknižničná služba	
Počet registrovaných objednávok z toho:	100
MVS iným knižniciam	43
MVS z iných knižníc	55
MMVS	2
MVS	98

Vybrané ukazovatele na Oddelení knižničných služieb a používateľskej podpory počas jednotlivých mesiacov v roku 2021

V tabuľke č. 13 sú uvedené vybrané ukazovatele knižnice v jednotlivých mesiacoch počas roka. Tabuľka dáva prehľadný obraz využívania služieb knižnice – výpožičky, návštevnosť, elektronická komunikácia používateľov s pracovníkmi OKSaPP v roku 2021.

Tab. č.14

Vybrané ukazovatele UK					
2021	Používatelia	Výpožičky	Návštevníci	El. požiadavky	El. referenčné služby
Január	55	1 035	191	90	2
Február	150	3 039	762	148	222
Marec	88	1 177	308	74	140
Apríl	44	1 096	352	71	91
Máj	78	2 942	957	73	207
Jún	33	2 567	2 113	75	122
Júl	40	1 469	403	33	69
August	29	644	449	24	61
September	222	2 329	1 363	58	90
Október	199	2 226	1 471	216	42
November	114	1 439	932	65	115
December	20	608	406	83	201
Import spolu	1 072	20 571	17 417	1 010	1 362

V roku 2021 bol počet návštevníkov UK najvyšší počas mesiacov jún, september a október – v čase končiaceho letného semestra a období začiatku zimného semestra. Počet návštevníkov v septembri a októbri bol primeraný nárastu počtu nových používateľov UK. Počas jednotlivých mesiacov bol počet výpožičiek primeraný k počtu registrovaných používateľov a návštev v knižnici. V porovnaní s predchádzajúcim rokom bola elektronická komunikácia v jednotlivých mesiacoch roka 2021 nižšia oproti roku 2020, avšak v októbri 2021 prevýšila predchádzajúci rok o 16,7 %.

Copycentrum

Kópie – skenovanie – laminovanie – hrebeňová väzba – špeciálna tlač – 3D tlač

3D tlač si našla priaznivcov medzi používateľmi knižnice aj v roku 2021. Študenti využívali túto službu pri príprave svojich projektov a zadaní pri štúdiu, ale našli sa aj záujemcovia o 3D modely pre osobné záujmy. Počet zadávateľov 3D tlače bol 11.

Zadanie požiadavky na reprografické práce prostredníctvom formulára e-copy využilo 548 používateľov. Kým v roku 2020 využilo túto službu iba 21 používateľov, v roku 2021 bol e-formulár mnohonásobne viac využívaný. Opatrenia súvisiace s ochorením COVID 19 výrazne obmedzili mobilitu, takže služba e-copy sa využívala naplno.

Tab. č. 15

Intenzita využitia Copycentra		
Reprografia-copycentrum	Počet	Suma v €
Kópie		
Platené	5 724	333,30
Služobné	17 462	
Skenovanie	767	
Platené		
Služobné	767	
Laminovanie	36	
Platené		0,50
Služobné		
Hrebeňová väzba	27	
Platené	21	21,00
Služobné	6	
Špeciálna tlač	0	
Farba foto	1	0,40
3d tlač	514 g	25,70
Rešerš platené	125	251,00
rešerše expresné	2	4,00
rešerš - záznamy		
Manipulačný poplatok	1,00	1,00
E-copy	548	
Spolu kópie	23 953	
Spolu návštevníci repro	929	
Spolu suma v €		636,90 €

V roku 2021 nastali značné zmeny v usporiadaní a rozmiestnení knižničného fondu, ktorý sa nachádza v priestoroch študovní. V priebehu roka boli zakúpené nové regály nielen na knihy, ale aj nové časopisecké regály. Knižničný fond bol rozdelený a usporiadaný tematicky. V študovni 1 – Technickej študovni boli umiestnené dokumenty z oblastí: IT, strojárstva, elektrotechniky, matematiky a fyziky. Časopisy a denná tlač zostali v tejto študovni zachované a ponechali sa aj spoločenské hry a obľúbený kútik s tulivakmi pre relaxáciu.

Aj V študovni 2 – Všeobecnej študovni boli zostávajúce dokumenty usporiadané do jednotlivých tematických oblastí. Za účelom vytvorenia útulného a príjemného prostredia bola v tejto študovni vytvorená tzv. „obývačka v knižnici“, tiež metodicko-konzultačné pracovisko pre obidve študovne.

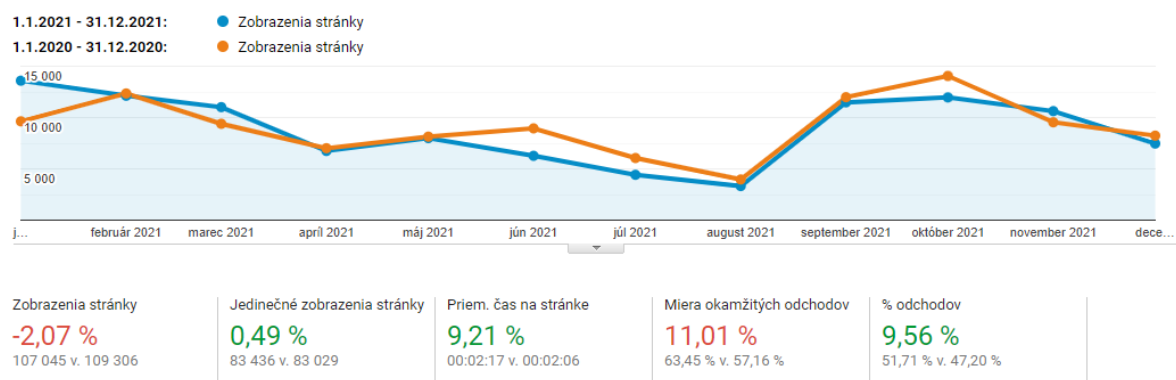
Otvoril sa tak priestor pre používateľov na samostatné vyhľadávanie dokumentov a prácu s nimi v študovniach. Študovne sa stali samoobslužnými.

Aj v roku 2021 bola zrealizovaná online prezentácia knižnice a jej poskytovaných služieb, ktorá sa osvedčila a našla priaznivú odozvu medzi študentami aj pedagógmi.

V oblasti rozvoja a používateľskej podpory je hlavným zámerom vyhľadávanie podnetov a na ich základe realizácia – nové služby a produkty pre používateľov a návštevníkov. Okrem toho príprava aktivít, ktoré sú prínosné a zaujímavé pre používateľov knižnice. Komunikácia a realizácia požiadaviek je v podstate okamžitá, elektronická komunikácia s čitateľom je samozrejmosťou.

Vďaka možnostiam nových technológií, ktoré sa v UK využívajú viac ako intenzívne, je možné získať iný, maximálne plastický obraz o percepcii služieb a komunite čitateľov a používateľov. Už aj pri bežnom mapovaní bežných štatistík webovej stránky, Facebooku, elektronických zdrojov, inteligentnej lavičky je jasné, ako sa rozrastá komunita užívateľov preferujúcich nové formy komunikácie a využitia zdrojov.

Webová stránka

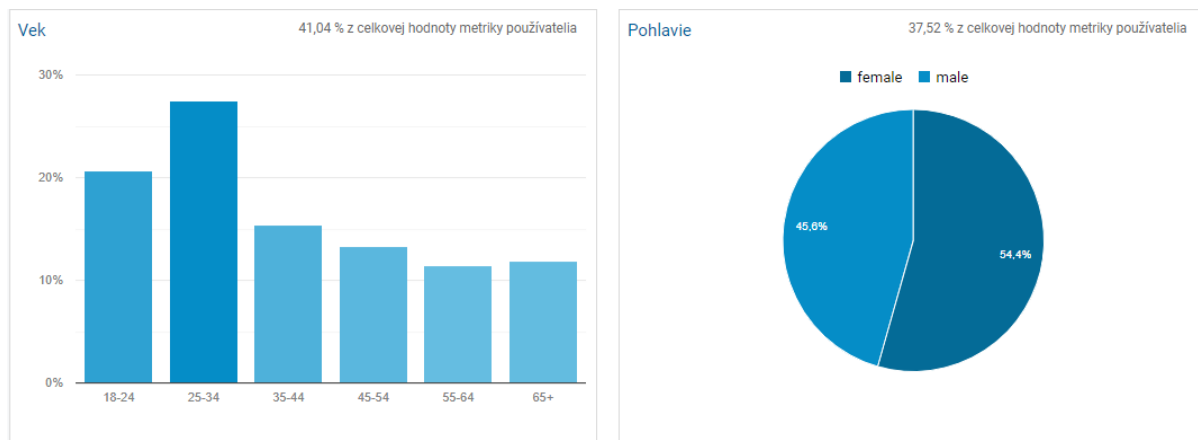

Obr. č. 1 Google Analytics 1. 1. 2021 až 31. 12. 2021

Porovnanie návštevnosti webovej stránky UK s minulým rokom:

- 55 356 návštev (relácii), o 3 763 viac,
- 107 045 zobrazení webových stránok,
- miera okamžitých odchodov z našich stránok sa zvýšila o 6,29 %,
- priemerný čas strávený na stránke sa zvýšil o 9,21 %,
- počet unikátnych používateľov našej webovej stránky predstavoval 19 428.

Cieľom reštrukturalizácie webovej stránky knižnice bolo, aby sa používatelia dostali k potrebným informáciám na menej kliknutí. To je zobrazené v štatistike, kedy na webovej stránke síce klesol počet celkových kliknutí, ale zvýšil sa priemerný čas na stránke. Taktiež je viditeľný nárast počtu návštev webových stránok v januári 2021, kedy bol kvôli pandémie online priestor jediným zdrojom informácií pre používateľov.

Obr. č. 2 Demografické údaje o používateľoch

Väčšiu časť návštevníkov webových stránok tvorili muži, najpočetnejšou vekovou skupinou, ktorá navštevovala webovú stránku, boli už tradične používatelia vo veku od 25 do 34 rokov.

Jazyk	Používatelia	% Používatelia
1. sk-sk	11 077	56,11 %
2. sk	3 428	17,36 %
3. en-us	2 319	11,75 %
4. en-gb	866	4,39 %
5. cs-cz	445	2,25 %
6. zh-cn	191	0,97 %
7. ru-ru	170	0,86 %
8. en	150	0,76 %
9. cs	148	0,75 %
10. de-de	67	0,34 %

Obr. č. 3 Prístupy na webovú stránku zo zahraničia

Anglickú verziu stránky navštívilo 2 844 používateľov, čo predstavuje 2,66 % z celkového počtu používateľov.

Stránka		Zobrazenia stránky
1. /		47 966
2. /externe-databazy/		6 287
3. /bot-traffic.xyz		5 040
4. /katalogy/		4 006
5. /vzdialeny-pristup/		3 871
6. /publikacna-cinnost/		3 529
7. /kontakt/		3 077
8. /en/elementor-171/		2 844
9. /pohotovostny-rezim/		2 724
10. /sluzby-kniznice/		1 887

Obr. č. 4 Prístupy na jednotlivé podstránky

Vzhľadom na špecifickú situáciu v roku 2021 s dištančnou výučbou boli externé databázy a knižničné katalógy najnavštevovanejšie podstránky.

Facebook

V roku 2021 sa publikovalo 195 príspevkov, ktoré mali spolu odozvu v počte 53 389 zobrazení. Dodržal sa stanovený cieľ publikovať priemerne 2,67 príspevku za týždeň. Priama aktivita znamená počet označení „like“, komentáre a zdieľania. Interakcie v sebe zahŕňajú priamu aktivitu (kliknutie na príspevok alebo priložený odkaz). Počet používateľov, ktorí sledujú stránku UK, narástol na číslo 732.

Tab. č. 16

Interakcie na Facebooku v roku 2021		
Katégoria	Počet	Priemer na 1 príspevok
Počet príspevkov	195	x
Počet zobrazení	53 389	273,78
Interakcie	4 149	21,27
Priama aktivita	2 003	10,27

Tab. č.17

Facebook UK v roku 2020 a 2021		
Druh štatistiky	2020	2021
Počet príspevkov	163	195
Počet zobrazení	63 829	53 389
Interakcie	6 852	4 149
Priama aktivita	1 906	2 003
Sledovateľov	664	732

Najúspešnejšie príspevky

Najväčší dosah a interakcie dosiahla knižnica v roku 2021 s príspevkami o možnosti využitia bezplatného prístupu k štatistickej platforme a o ponuke nového kurzu pre prvákov UNIZA.

Príspevok z 5. októbra 2021, informoval používateľov o ponuke nového vzdelávacieho kurzu UK s názvom – Spoznaj Campus UNIZA. Príspevok sa zobrazil 3 289 používateľom a 105 z nich na neho kliklo.

Príspevok z 1. júna 2021, informoval používateľov možnosti bezplatného prístupu k štatistickej platforme Statista, ktorého prístup UK zakúpila pre IP adresy UNIZA. Príspevok sa zobrazil 2 441 používateľom a dosiahol 82 interakcií.

Instagram

Aj v roku 2021 UK v rámci marketingovej stratégie komunikovala s používateľmi cez sociálnu sieť Instagram. Táto komunikácia sa vyznačuje voľnejším štýlom a podávaním takzvanej „horúcej“ informácie aj pomocou „príbehov“.

Oproti minulému roku sa produkcia príspevkov mierne zvýšila. Príspevky sa používateľom zobrazili 26 018-krát a počet interakcií bol 3 342. Počet používateľov, ktorí sledujú UK Instagram, narástol oproti minulému roku o 134. Pri 387 príspevkoch (120 klasických a 267 príbehov) UK zaznamenala k 1. 1. 2022 až 556 sledovateľov.

Tab. č. 18

Instagram UK v roku 2020 a 2021		
Porovnanie	2020	2021
Počet príspevkov	340	387
Sledovateľov	422	556

Novinky v knižnici

Kurzy a školenia

Napriek nepriaznivej situácii v roku 2021 UK pre svojich používateľov naďalej rozvíjala ponuku kurzov a školení. Pre prvákov knižnica na jeseň implementovala kurz o spoznávaní UNIZA.

Ponuka kurzov a školení od Univerzitetnej knižnice UNIZA

				
Služby knižnice naše kurzy a školenia majú za hlavný cieľ oboznámiť používateľa so službami knižnice	Základy 3D tlače kurz má za cieľ oboznámiť so základnou problematikou 3D tlače a modelovaním 3D objektov	Informačná gramotnosť pomôžeme nájsť odpovede na otázky: Aké informácie vyhľadáva? Kde ich vyhľadáva? - pripravujeme -	Elektronické databázy ako efektívne vyhľadávať v databázach elektronických informačných zdrojov.	Publikačná činnosť novinky z oblasti evidencie publikačnej činnosti a ohlasov. - pripravujeme -
Spoznaj Campus UNIZA			Efektívna práca s informačnými zdrojmi UNIZA	Ako publikovať?
Spoznaj knižnicu: Úvod do knižnice				Ako vyplniť formulár evidencie publikačnej činnosti?

Obr. č. 5 Ponuka kurzov a školení

Reštrukturalizácia študovni

Počas letných mesiacov prebiehala v UK reštrukturalizácia študovni. Okrem nového vzhľadu, sú študovne reorganizované, pre lepšiu prehľadnosť a pohodlie používateľov.

Obr. č. 6 Technická študovňa

60. výročie knižnice

UK dosiahla v roku 2021 na jeden zo svojich dôležitých míľnikov – 60. výročie svojho založenia. Pri tejto príležitosti vznikla publikácia s názvom Univerzitná knižnica UNIZA – Pozeráme na svet očami našich čitateľov.

Obr. č. 7 Publikácia k 60. výročiu UK

Informačné centrum Europe Direct Žilina

Sieť informačných centier Europe Direct (EDIC) je projekt Európskej komisie (EK), ktorý v Európe a na Slovensku funguje viac ako desať rokov. EDIC poskytuje svoje služby v UK od 1. januára 2018.

Poslaním EDIC Žilina je prispieť ku komunikácii všetkých podstatných aktuálnych tém Európskej únie, prenosu hlavných informačných potrieb občanov kraja ako podkladu pre tvorbu nových stratégií a politik EK, ako aj poskytnutie spätnej väzby o účinnosti politik EK v našom kraji.

Stanovené ciele:

- informovať cieľové skupiny o princípoch fungovania EÚ, o aktuálnych politikách, o legislatíve v oblastiach podstatných pre cieľové skupiny,
- prinášať aktuálne informácie o príprave nových politik, vytvárať platformy pre zapájanie odborníkov z nášho kraja do tohto procesu,
- iniciovať verejné diskusie a stretnutia kľúčových aktérov ku témam, ktoré aktuálne rezonujú v európskom spoločenstve,

- efektívne podporovať informačnou a konzultačnou činnosťou občanov kraja pri ich zapájaní sa do života v spoločnom priestore EÚ (napr. možnosť štúdia a práce v EÚ, možnosť spoločných európskych projektov rôznych cieľových skupín, podnikanie v EÚ a pod.),
- pripraviť stretnutia a prezentácie zástupcov v európskych štruktúrach s občanmi kraja,
- podporiť prezentáciu príkladov dobrej praxe v regióne pri využívaní európskych zdrojov,
- podporiť iniciatívu Konferencia o budúcnosti Európy.

Zásadným prínosom EDIC Žilina v akademickom prostredí je, že oslovuje ďalšie cieľové skupiny verejnosti, šíri informácie o možnostiach štúdia na UNIZA a prezentuje univerzitu na všetkých podujatiach centra. Plán aktivít, ktorý EDIC mal na rok 2021 sa naplnil, aj napriek pandemickej situácii v krajine.

- Klienti Návštevníckeho centra EDIC v UK: 93
- Návšteva infostánkov na podujatiach organizovaných inými: 596
- Počty účastníkov na organizovaných akciách EDIC: 804
- 17 prednášok pre stredné a základné školy: pre celkovo 410 študentov
- Aktuálne správy z Európskej komisie: 382 krátkych správ

Na webovej stránke Europe Direct Žilina sa v roku 2021 zaznamenalo 6 938 relácií, od 4 099 používateľov. Používatelia zobrazili stránky webu spolu 6 938-krát.

Facebook EDIC zaznamenal mierny nárast v sledovanosti. Celkový počet stúpol o 65 sledovateľov. K dátumu 01. 01. 2022 facebookovú stránku sledovalo 490 používateľov. Na facebooku EDIC boli príspevky v roku 2021 zobrazené 31 809-krát a bolo zaznamenaných 3 344 interakcií pri 340 príspevkoch.

Instagram zaevidoval značný nárast sledovanosti. Oproti roku 2020 stúpol počet sledovateľov o 161 a sleduje ho 626 používateľov. Príspevky boli zobrazené 18 883-krát a s obsahom bolo zaznamenaných 2 211 interakcií. Celkovo bolo publikovaných 640 príspevkov a príbehov.

Prehľad aktivít knižnice

Tabuľka č. 18 dokresľuje intenzitu a škálu aktivít UK. Prevažná časť z nich bola organizovaná priamo knižnicou, ale uvádza aj aktivity, na ktoré knižnicu vďaka jej postaveniu v lokálnej komunite pozvali jej partneri.

Obr. č. 8 Kolektív UK

Tab. č. 19

Prehľad podujatí UK počas roka 2021				
Dátum	Názov	Miesto/Online	Organizácia	Počet návštevníkov
JANUÁR				
FEBRUÁR				
MAREC				
2. 3. 2021	Literárny kvíz	Online	EDIC	85
3. 3. 2021	TSK – online súťaž	Online	UK	50
31. 3. 2021	Plán obnovy, zoznámte sa	Online	EDIC, MF SR	43
APRÍL				
27. 4. 2021	Mladý Európan – regionálne kolo 1	Online	EDIC, UK	33
28. 4. 2021	Mladý Európan – regionálne kolo 2	Online	EDIC, UK	27

28. 4. 2021	Ranná káva s Európou	Online	EDIC	8
30. 4. 2021	Tipovacia súťaž (Facebook/Instagram)	Online	UK	35
MÁJ				
6. 5. 2021	Deň Európy	Online	EDIC, UK	15
13. 5. 2021	Budúcnosť Európy očami mladých ľudí	Online	EDIC	36
13. 5. 2021	Budúcnosť Európy očami mladých ľudí 2	Online	EDIC	38
JÚN				
4. 6. 2021	O novinkách na knižnom trhu zahraničnej odbornej literatúry	Online	UK, SLOVART G.T.G	48
8. 6. 2021	Ako ďalej, Európska únia?	Online	EDIC	160
15. 6. – 18. 6. 2021	Anketa "Street Europe"	Námestie A. Hlinku, Mariánske námestie	EDIC, UK	84
8. 6. – 21. 6. 2021	Prieskum informovanosti: CoFE	Online	EDIC	202
21. 6. 2021	Budúcnosť Európy očami mladých ľudí 3	Online	EDIC	22
21. 6. 2021	Budúcnosť Európy očami mladých ľudí 4	Online	EDIC	22
22. 6. 2021	Budúcnosť Európy očami mladých ľudí 5	Online	EDIC	21
22. 6. 2021	Budúcnosť Európy očami mladých ľudí 6	Online	EDIC	22
23. 6. 2021	Mladý Európan – národné kolo	UMB BB	EDIC, UK	60
JÚL				
1. 7. 2021	Súťaž Statista (Facebook/Instagram)	Online	UK	10
2. 7. 2021 – 31. 8. 2021	Letná rubrika – Súťaž (Facebook/Instagram)	Online	UK	250
19. 7. 2021	Európa tvárou v tvár – infostánok	Vrútky	EDIC	52

AUGUST				
22. 8. 2021	Roadshow 2021 – V akej Európe chceš žiť ty?	Mariánske námestie	EDIC	92
30. 8. 2021	Európa tvárou v tvár – infostánok	Čadca	EDIC	85
SEPTEMBER				
9. 9. 2021	Kultúrne fórum Beskydy 2026	Mestské divadlo Žilina	EDIC	211
18. 9. 2021	ŽLF 2021	Nová Synagóga	EDIC	75
21. 9. 2021	Budúcnosť Európy očami mladých ľudí 7	Online	EDIC	30
21. 9. 2021	Budúcnosť Európy očami mladých ľudí 8	Online	EDIC	30
23. 9. 2021	Budúcnosť Európy očami mladých ľudí 9	Online	EDIC	28
27. 9. 2021	Budúcnosť Európy očami mladých ľudí 10	Online	EDIC	27
30. 9. 2021	Budúcnosť Európy očami mladých ľudí 11	Online	EDIC	26
OKTÓBER				
4. 10. 2021	Budúcnosť Európy očami mladých ľudí 12	Online	EDIC	18
7. 10. 2021	Spoznaj knižnicu-Úvod do knižnice	Online	UK, EDIC	111
7. 10. 2021	Spoznaj EÚ – Hnúšťa 1	Základná škola J.F.R. Hnúšťa	EDIC	48
7. 10. 2021	Spoznaj EÚ – Hnúšťa 2	Základná škola J.F.R. Hnúšťa	EDIC	32
7. 10. 2021	Európa tvárou v tvár - infostánok	Námestie Hnúšťa	EDIC	56
13. 10. 2021	Spoznaj Campus UNIZA	UNIZA	UK	2
12. 10. 2021	Budúcnosť Európy očami mladých ľudí 13	Online	EDIC	15
12. 10. 2021	Budúcnosť Európy očami mladých ľudí 14	Online	EDIC	20
15. 10. 2021	Budúcnosť Európy očami mladých ľudí 15	Online	EDIC	21
15. – 29. 10. 2021	Jesenná súťaž (Facebook/Instagram)	Online	UK	52

19. 10. 2021	Slávnostné otvorenie informačného centra	UK	EDIC, UNIZA, ZEK	65
NOVEMBER				
8. 11. 2021	Európske služby zamestnanosti 1	Online	EDIC, EURES	18
9. 11. 2021	Európske služby zamestnanosti 2	Online	EDIC, EURES	26
10. 11. 2021	Zoznámte sa – Konferencia o budúcnosti Európy	Online	EDIC, eTwinning	40
16. 11. 2021	Európske služby zamestnanosti 3	Online	EDIC, EURES	38
17. 11. 2021	Deň študentstva – súťaž (Facebook/Instagram)	Online	UK, EDIC	32
DECEMBER				
6. 12. 2021	Mikuláš	UK	UK	25
6. 12. 2021	Krst knihy k 60. výročiu založenia knižnice	Študovňa 2	UK	18
Spolu	49 akcií			2 564 návštevníkov